

МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії,
ректор НТУ

Олександр ГРИЩУК

29 травня 2025 р.

ПРОГРАМА
фахового іспиту для вступу на навчання
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності D3 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Бізнес-логістика»)

Київ – 2025

Програму фахового іспиту розроблено фаховою атестаційною комісією для проведення фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності D3 «Менеджмент» (освітньо-професійна програма «Бізнес-логістика»).

Голова фахової атестаційної комісії
канд. екон. наук, професор

29 травня 2025 р.

Тетяна СЕМЕНЧУК

Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради Інституту управління, технологій та права 24 березня 2025 року, протокол № 6.

Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук 29 травня 2025 року, протокол № 1 (у зв'язку з реорганізацією Державного університету інфраструктури та технологій відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2024 року № 727-р «Про реорганізацію Державного університету інфраструктури та технологій» та наказу Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2024 року № 1140 «Про реорганізацію Державного університету інфраструктури та технологій»).

Голова Вченої ради ННІУТПН,
в.о. директора навчально-наукового
інституту управління, технологій та
правових наук, канд. екон. наук, професор

Марина КОВБАТЮК

29 травня 2025 р.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
1 Теорія організації	5
2 Загальний курс транспорту	10
3 Критичне мислення в управлінні	13
4 Економічна теорія	19
Критерії оцінювання здатності вступників до опанування освітньої програми.....	26
Додаток А. Форма білета фахового іспиту.....	29

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності D3 «Менеджмент» на основі вже здобутого ступеня бакалавра (6 рівень Національної рамки кваліфікацій, далі – НРК6), магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) (7 рівень Національної рамки кваліфікацій, далі – НРК7) за іншою спеціальністю передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Програма фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності D3 «Менеджмент» (освітньо-професійна програма «Бізнес-логістика») на основі НРК6 або НРК7 розроблена фаховою атестаційною комісією на основі освітньо-професійної програми «Бізнес-логістика» підготовки бакалаврів зі спеціальності D3 «Менеджмент» у Навчально-науковому інституті управління, технологій та правових наук Національного транспортного університету.

Фаховий іспит проводять у письмовій формі з використанням тестових технологій.

Білет фахового іспиту містить 14 запитань двох рівнів складності.

Запитання першого рівня складності (з першого по десяте запитання білета фахового іспиту) передбачають вибір вступником правильного варіанта відповіді із наведених у білеті трьох варіантів відповіді, з яких тільки один правильний.

Запитання другого рівня складності (з одинадцятого по чотирнадцяте запитання білета фахового іспиту) передбачають надання вступником розгорнутої теоретичної відповіді.

Правильний на думку вступника варіант відповіді на запитання першого рівня складності вступник позначає безпосередньо на бланку білета фахового іспиту.

Відповіді на запитання другого рівня складності вступник наводить на бланках письмової відповіді.

1 ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

1. Поняття організації, її типи та моделі.

Поняття теорії організації. Теорія організації як наука. Предмет науки «Теорія організації». Методологія, методи та основні завдання теорії організації. Прагматика як частина загальної теорії організації. Генезис теорії організації. Межі теорії організації. Етапи розвитку теорії організації. Засадничі ідеї теорії організації. Ф. Тейлор та наукові основи теорії організації. Принципи організації А. Файоля. Бюрократія М. Вебера. Е. Мейо та Хоторнський експеримент. Ч. Барнард та цілеспрямовані організації. Д. Макгрегор та теорія Х-У. А. Чандлер, Дж. Томпсон, П. Лоуренс. Дж. Лорш та дослідження впливу зовнішнього середовища на організацію. Р. Сайерт, Дж. Марч, Г. Саймон та модель «смітника». Сучасна теорія організації. Ситуаційний підхід. Екологічний підхід. Підхід організаційного навчання. Моделі організації. Класична модель організації. Бюрократична модель організації. Неокласична модель організації. Інституційна модель організації. Системна модель організації. Місце теорії організації в системі наукових знань. Організація та управління. Значення теорії організації для підготовки менеджерів.

2. Закони та принципи організації.

Загальна характеристика законів. Основні та другорядні закони. Організаційні принципи. Закон синергії. Дія закону синергії в різних системах (соціальна, біологічна, фізична тощо). Синергізм та емерджентність. Закон самозбереження. Формалізований вигляд закону самозбереження. Фактори самозбереження та загальної стабільності організації. Діалектична взаємодія прагнення до розвитку та самозбереження. Закон розвитку. Принципи, які слідують з закону розвитку. Закон інформованості-впорядкованості, закон єдності аналізу (синтезу), закони композиції і пропорційності. Специфічні закони соціальної організації. Принципи статичної та динамічної організації, принципи раціоналізації. Принцип Пітера, закони Паретто. Організаційні закони С. Паркінсона.

3. Організація як система.

Поняття організаційної системи. Організація як відкрита система. Організація як елемент суспільної системи. Організація як цілеспрямована система. Внутрішнє середовище організаційної системи. Основні підсистеми організації: організаційна, економічна, фінансова, соціально-психологічна, технічна, технологічна. Ресурси організації. Класифікація організацій. Види та типи організацій. Критерії групування організацій. Формальні та неформальні організації. Особливості державних і муніципальних організацій. Соціальна організація. Види соціальних організацій: ділові, громадські, асоціативні. Організаційна система та колектив організації.

4. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації, їх взаємодія та взаємовплив.

Внутрішнє середовище організації та його елементи: мета, персонал, система технологій, організаційна структура, організаційна культура. Зовнішнє середовище організації та його елементи: споживачі товарів і послуг,

постачальники, конкуренти, інфраструктура, державні та муніципальні організації, міжнародні організації. Характеристики зовнішнього середовища. Рівні невизначеності зовнішнього середовища. Можливості впливу організації на зовнішнє середовище. Адаптація організацій до змін зовнішнього середовища. Взаємодія організації із зовнішнім середовищем.

5. Типи організаційних структур.

Формальні і неформальні структури. Централізовані та децентралізовані структури. Мета та цілі організації. Адаптивність організацій. Типи організацій за взаємодією із зовнішнім середовищем: механістичні і органічні. Типи організацій за взаємодією з людиною: корпоративні та індивідуалістичні. Типи організаційних структур: ієрархічні (лінійний, функціональний, дивізіональний типи) та органічні (матричний, проектний, бригадний типи). Сучасні типи організацій (еджократичні, партисипативні, багатовимірні тощо). Дефекти ієрархічних структур управління. Сутність дезорганізації. Види дезорганізаторів. Дезорганізаційні методи. Життєвий цикл організацій. Поняття аутсорсингу та франчайзингу.

6. Організаційне проектування.

Поняття проектування. Сутність проектування організації. Характер проекту організації. Методи організаційного проектування. Оригінальне проектування організації. Типове проектування організації. Автоматизоване проектування організації. Цикл життя організації. Універсальні погляди на проект організації. Бюрократична модель організації. Бєхавіоральна модель організації. Процес організаційного проектування. Типова схема процесу організаційного проектування. Етапи проектування організації. Чинники проектування організації: зовнішнє середовище, технологічне середовище, стратегічний вибір. Вплив ситуації на проект організації. Стратегія організації. Масштаб організації та чинники, що його зумовлюють. Ефект масштабу діяльності організації. Аналіз та проектування організаційних структур різних типів. Проектування і методи коректування організаційних систем.

7. Функціонування організації.

Суб'єкти і об'єкти організаційної діяльності. Організація і методи прийняття рішень. Координація в організації. Способи прийняття рішень. Методи групового прийняття рішень.

8. Організаційна культура.

Сутність організаційної культури. Принципи побудови організаційної культури. Концепція організаційної культури. Адаптація організації до вимог зовнішнього середовища. Соціальні цінності організації. Мотивація трудової діяльності в організації. Система організаційних комунікацій. Роль та місце лідера в організації. Корпоративний імідж організації. Організаційна культура та організаційна поведінка. Організаційна культура та ефективність організації. Типи організаційної культури. Перехід до нової концепції організаційної культури.

9. Оцінка ефективності діяльності організації.

Види ефекту діяльності організації. Потенційний і фактичний ефект діяльності організації. Ефект і ефективність діяльності організації. Поняття

ефективності діяльності організації. Модель ефективності діяльності організації. Фактори ефективності організації. Загальна економічна ефективність організації. Науково-технічна ефективність. Соціальна ефективність організації. Екологічна ефективність організації. Ефективність затрат на функціонування та розвиток організації. Завдання підвищення ефективності діяльності організації. Економічна ефективність діяльності організації. Соціальна ефективність діяльності організації. Суспільна відповідальність і організація. Межі суспільною відповідальності. Система показників ефективності діяльності організації. Вимоги до показників ефективності діяльності організації. Організація аналізу та оцінки ефективності діяльності організації. Цілі аналізу ефективності діяльності організації.

10. Комунікації в організації.

Характеристика понять координації та комунікації в організації, їх елементи, система, різновиди, типи; джерела та кодування, перешкоди та бар'єри в комунікативному потоці тощо. Види взаємозалежності підрозділів в організації (номінальні, послідовні, обоюдні тощо). Неформальна та непрограмована координація. Комунікація як взаємодія та процес. Внутрішньоособиста та міжособиста комунікація в організації. Мережа комунікацій та її види. Інформаційне забезпечення в організації. Інформаційна управлінська діяльність. Характеристики управлінської інформації. Психологічні закономірності управлінської діяльності. Організація та методи прийняття рішень. Сучасні додатки для ведення комунікацій в організації.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. Які етапи організаційного проектування?
2. Що таке життєвий цикл організації?
3. Яка існує класифікація організацій?
4. Методи проектування організації.
5. Організація як універсальна категорія: основні підходи.
6. Принципи «раціональної бюрократії» М. Вебера.
7. Принципи побудови ефективної організації А. Файоля.
8. Способи зміни структури організації підприємства.
9. Суть класичної школи теорії організації Тейлора.
10. Формальна та неформальна організаційна структура.
11. Що таке SWOT-аналіз і як його використовують в організації?
12. Що таке аутсорсинг і як його застосовують в організації?
13. Що таке внутрішнє середовище організації?
14. Що таке децентралізація в організації?
15. Що таке зовнішнє середовище організації?
16. Що таке інновації в організації і чому вони важливі?
17. Що таке команда в організації?
18. Що таке конфлікт в організації і як його вирішувати?
19. Що таке культура організації?

20. Що таке лідерство в організації?
21. Що таке місія організації?
22. Що таке організаційна структура?
23. Що таке організація?
24. Що таке стратегічне планування в організації?
25. Що таке управління змінами в організації?
26. Як культура організації впливає на її ефективність?
27. Як мотивація впливає на продуктивність працівників?
28. Як оцінити ефективність роботи команди?
29. Як стимулювати інновації в організації?
30. Яка роль керівництва в організації?
31. Яка роль комунікації в організації?
32. Які етапи стратегічного планування?
33. Які етапи формування команди?
34. Які методи мотивації використовуються в організації?
35. Які методи управління конфліктами існують?
36. Які основні елементи організації?
37. Які основні принципи управління змінами?
38. Які переваги та недоліки децентралізації?
39. Які ризики пов'язані з аутсорсингом?
40. Які стилі лідерства існують?
41. Які типи організаційних структур існують?
42. Які фактори впливають на успіх інновацій в організації?
43. Які основні принципи організаційної структури?
44. Які є типи організаційних структур?
45. Які фактори впливають на зміни в організації?
46. Які методи використовуються для управління змінами в організації?
47. Які є етапи життєвого циклу організації?
48. Які є моделі прийняття рішень в організації?
49. Які є інструменти для аналізу зовнішнього середовища організації?
50. Які є методи оцінки ризиків в організації?
51. Які є підходи до оцінки ефективності організаційних змін?
52. Які є стратегії управління людськими ресурсами?

Запитання другого рівня складності

1. Як впливає культура організації на її ефективність?
2. Що таке організаційний дизайн і чому він важливий?
3. Як визначити ефективність організаційної комунікації?
4. Що таке організаційна поведінка і як її аналізувати?
5. Як оцінити ефективність лідерства в організації?
6. Що таке стратегічне управління і як його реалізувати?
7. Як формуються команди в організації і які їхні переваги?
8. Що таке організаційна культура і як її формувати?
9. Як визначити роль мотивації в організаційному контексті?

10. Як оцінити ефективність процесів управління в організації?
11. Що таке конфлікт в організації і як його вирішувати?
12. Як впроваджувати інновації в організаційній структурі?
13. Що таке корпоративна соціальна відповідальність і чому вона важлива?
14. Як розробити стратегію розвитку організації?
15. Як визначити ключові компетенції організації?
16. Що таке управління знаннями і як його здійснювати?
17. Як здійснювати моніторинг та оцінку результатів діяльності організації?
18. Що таке бенчмаркінг і як його використовувати в організації?
19. Як впроваджувати системи контролю якості в організації?
20. Як забезпечити стійкість організації в умовах невизначеності?
21. Організаційні закони другого порядку: закон інформованості-впорядкованості, закон композиції та пропорційності, закон єдності аналізу та синтезу.
22. Основоположні закони організації: закон синергії, закон самозбереження, закон розвитку.
23. Поняття структури організації та принципи її побудови.
24. Поняття, структурні елементи і властивості організаційної культури.
25. Предмет та методи теорії організації.
26. Стратегія та місія організації. Їх взаємовплив.
27. Теорія організації як наука та її місце в системі наукових знань.
28. Типи організаційних структур. Їх переваги та недоліки.

Список рекомендованої літератури

1. Баценко Л.М. Теорія організації : навч. посіб. / Л.М. Баценко, Р.В. Галенін, М.М. Ксенофонтова. - Суми : Мрія, 2016. - 362 с.
2. Білявська Ю.В. Теорія організації : підручник / Ю.В. Білявська, Н.В. Микитенко. - Київ : Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2019. - 424 с.
3. Марченко О.М. Теорія організації : навч. посіб. / О.М. Марченко, Л.М. Томаневич. - Львів : ЛьвДУВС, 2015. - 359 с.
4. Монастирський Г.Л. Теорія організації. / Г.Л. Монастирський Терноп. нац. екон. ун-т. 2-е видання. - Тернопіль: ТНЕУ, 2019. - 287 с.
5. Петков В.П. Теорія та менеджмент організації : підручник / В.П. Петков. - Львів : Новий світ-2000, 2015. - 488 с.
6. Терещенко Т.В. Теорія організації : навч. посіб. / Т.В. Терещенко. – Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2015. - 335 с.
7. Харченко Г.А., Гоголя О.П., Харченко В.В. Теорія організації : навч. посіб. / Г.А. Харченко, О.П. Гоголя, В.В. Харченко. - Київ : «ЦП «Компринт», 2020. - 453 с.

2 ЗАГАЛЬНИЙ КУРС ТРАНСПОРТУ

1. Транспортна система України.

Роль транспорту в розвитку людського суспільства. Транспортна продукція, її специфіка. Значення транспорту в розвитку національної економіки України. Транспорт як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства. Поняття транспортної системи. Поняття транспортної мережі, транспортної мережі зв'язку. Місце України у транспортній системі Європи. Продукція транспорту. Принципи, функції та методи управління.

2. Водний транспорт.

Історія виникнення та розвитку транспорту. Рухомий склад річкового транспорту. Річкові порти. Морський транспорт. Морські перевезення. Порти України. Стан морських портів України. Основні напрями розвитку портів. Портові тарифи. Функціонування та розвиток внутрішнього водного транспорту.

3. Залізничний транспорт.

Історія виникнення та розвитку транспорту. Сучасний стан залізничного транспорту. Залізниці України. Споруди і пристрої залізничного транспорту. Економічні показники роботи залізниць. Габарити на залізницях. Колійне господарство залізниці. Електропостачання залізниць. Рухомий склад і його утримання. Організація і управління рухом поїздів. Основні показники експлуатаційної роботи. Станції, залізничні вузли, роздільні пункти. Тарифи на залізничному транспорті.

4. Автомобільний транспорт.

Історія виникнення та розвитку транспорту. Розміщення автотранспортного комплексу по регіонах. Класифікація автомобільного транспорту. Класифікація автомобільних доріг загального користування. Характеристика автомобільних шляхів. Особливості роботи допоміжного автотранспорту. Науково-технічні проблеми подальшого розвитку та вдосконалення автомобільного транспорту.

5. Повітряний транспорт.

Історія виникнення та розвитку транспорту. Розбудова і сучасний стан державної системи використання повітряного простору України. Досягнення і стан інфраструктури повітряного транспорту в Україні. Технічно-експлуатаційні властивості повітряного транспорту. Науково-технічні проблеми подальшого розвитку повітряного транспорту. Аеропорти України.

6. Спеціалізовані види транспорту.

Історія виникнення та розвитку транспорту. Україна – енергетичний вузол Європи. Трубопровідний транспорт України. Класифікація та призначення трубопровідного транспорту. Розвиток мережі трубопроводів. Перспектива розвитку трубопровідного транспорту. Стан трубопровідного транспорту України.

7. Міський та приміський транспорт.

Види транспорту та його особливості в єдиній системі міста. Стан міського пасажирського транспорту України на прикладі м. Києва та перспективи його розвитку. Виготовлення та ремонт трамваїв і тролейбусів. Метрополітен.

8. Нові нетрадиційні види транспорту.

Різновид нових видів транспорту і перспективи їх розвитку. Ракетний транспорт і Національна космічна програма.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. Які основні види транспорту існують?
2. Переваги міського транспорту.
3. Складові залізничної мережі України.
4. Яка роль транспорту в економіці країни?
5. Що включає в себе поняття «транспортна система»?
6. Яка різниця між транспортною системою та транспортною мережею?
7. Що таке транспортна мережа зв'язку?
8. Недоліки залізничного транспорту.
9. Які вантажі найчастіше перевозяться залізницею?
10. Який рухомий склад використовується на річковому транспорті?
11. Які функції виконують річкові порти?
12. Переваги морського транспорту.
13. Які морські перевезення здійснюються в Україні?
14. Які морські порти існують в Україні?
15. Структура автомобільного транспорту.
16. Яке значення мають порти для розвитку торгівлі?
17. Які вантажі найчастіше перевозяться водним транспортом?
18. Недоліки автомобільного транспорту.
19. Які екологічні проблеми пов'язані з автомобільним транспортом?
20. Які основні залізниці існують в Україні?
21. Які існують споруди та пристрої залізничного транспорту?
22. Що таке габарити на залізницях і чому вони важливі?
23. Який рухомий склад залізничного транспорту?
24. Переваги повітряного транспорту.
25. Які вантажі найчастіше перевозяться повітряним транспортом?
26. Яка роль повітряного транспорту в міжнародних перевезеннях?
27. Як класифікується автомобільний транспорт?
28. Які функції виконує допоміжний автотранспорт?
29. Які існують види повітряного транспорту?
30. Недоліки трубопровідного транспорту.
31. Які вантажі найчастіше перевозяться трубопроводами?
32. Яке значення має розвиток трубопровідного транспорту?

33. Які технічно-експлуатаційні характеристики повітряного транспорту?
34. Які аеропорти функціонували в Україні?
35. Які існують види трубопровідного транспорту?
36. Як виник трубопровідний транспорт?
37. Яка структура транспортної системи України?
38. Які основні проблеми розвитку транспорту в Україні?
39. Які перспективи розвитку транспорту в Україні?
40. Функції транспортного вузла.
41. Види інноваційних технологій на транспорті.
42. Основні напрямки розвитку транспортних технологій у світі.
43. Які види транспорту використовуються в містах і передмістях?
44. У чому полягає особливість роботи міського транспорту?
45. Види впливу транспорту на навколишнє середовище.
46. Які є заходи зниження екологічного впливу транспорту?
47. Що таке стійка транспортна система?

Запитання другого рівня складності

1. Проаналізуйте взаємозв'язок між рівнем розвитку транспорту та економічним зростанням регіонів.
2. Поясніть, як географічне положення України впливає на її роль у міжнародних транспортних коридорах.
3. Оцініть ступінь інтеграції транспортної системи України у європейську транспортну мережу.
4. Поясніть причини різного рівня розвитку транспортної інфраструктури в регіонах України.
5. Оцініть ефективність функціонування сучасної транспортної системи України.
6. Проаналізуйте сучасний стан портової інфраструктури України.
7. Порівняйте можливості морського і річкового транспорту у внутрішніх перевезеннях.
8. Обґрунтуйте доцільність модернізації українських морських портів.
9. Поясніть фактори, що стримують розвиток внутрішнього водного транспорту в Україні.
10. Зробіть висновки щодо конкурентоспроможності українських портів у Чорноморському регіоні.
11. Проаналізуйте переваги та недоліки залізничного транспорту порівняно з автомобільним.
12. Обґрунтуйте необхідність розвитку допоміжного автотранспорту в логістичних ланцюгах.
13. Проаналізуйте роль повітряного транспорту у міжнародних перевезеннях України.
14. Оцініть стан і перспективи розвитку аеропортів регіонального значення.

15. Проаналізуйте роль трубопровідного транспорту в енергетичній безпеці України.
16. Порівняйте переваги трубопровідного транспорту над іншими видами перевезень нафти й газу.
17. Обґрунтуйте доцільність інвестицій у розширення трубопровідної мережі.
18. Проаналізуйте стан громадського транспорту у великих містах України.
19. Оцініть ефективність існуючої транспортної системи Києва.
20. Обґрунтуйте необхідність розвитку екологічного транспорту в міських умовах.
21. Поясніть соціальні наслідки занепаду приміського транспорту.
22. Проаналізуйте тенденції зміни структури міського транспорту в Україні.
23. Оцініть роль електротранспорту у зниженні викидів у містах.
24. Поясніть необхідність реформування системи управління міським пасажирським транспортом.
25. Поясніть, які бар'єри стоять на шляху розвитку нових видів транспорту.

Список рекомендованої літератури

1. Барановський В.О. Загальний курс транспорту : підручник / В.О. Барановський. – К. : Логос, 2020. – 352 с.
2. Гринько А.В. Транспортна логістика : навч. посіб. / А.В. Гринько. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 308 с.
3. Гусєв В.Є. Транспортні системи : підручник / В.Є. Гусєв. – Х. : ХНАДУ, 2021. – 410 с.
4. Дьяконов О.А. Транспортна інфраструктура : навч. посіб. / О.А. Дьяконов. – Л. : Видавництво Львівської політехніки, 2022. – 284 с.
5. Олійник Я.Б. Транспортна географія України : навч. посіб. / Я.Б. Олійник. – К. : Знання, 2020. – 288 с.
6. Плахтій Т.І. Інноваційні види транспорту: сучасні виклики та перспективи / Т.І. Плахтій. – К. : НТУ, 2023. – 198 с.
7. Яцківський Л. Загальний курс транспорту : навч. посіб. / Л. Яцківський, Д. Зеркалов. – К. : Арістей, 2007. – 544 с.
8. Зеркалов Д.В. Транспортна система України : довідник / Д.В. Зеркалов. – К. : Основа, 2007. – 620 с.

3 КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В УПРАВЛІННІ

1. Поняття та особливості критичного мислення.

Сутність та значення критичного мислення. Поняття «критичного мислення» і його співвідношення з поняттями «критичний аналіз», «критика».

Поняття «системне мислення» та його обумовленість специфікою досліджуваних систем. Особливості, спрямованість, фактори і напрями розвитку власного мислення. Самокритичність. Індукція і дедукція як вихідна основа розвитку критичного мислення і його обмеження. Теорія інтелекту. Види інтелекту. Г. Гарднер - основні стратегії мислення. Пам'ять як посередник когнітивних процесів. Техніки сприйняття інформації. Мнемоніка. Ключі пригадування. Помилки пам'яті.

2. *Методи критичного мислення.*

Основні принципи критичного мислення. Методи збору, аналізу та оцінювання інформації. Логічні операції як основа критичного мислення (аналіз, синтез, узагальнення, абстрагування). Критичне мислення в процесі прийняття рішень. Застосування методів критичного мислення у професійній діяльності та повсякденному житті. Формування навичок критичного аналізу медіа- та інформаційного контенту. Розвиток навичок конструктивної дискусії та дебатів як практичного інструменту критичного мислення.

3. *Моделі і технічні прийоми критичного мислення.*

Прототипне мислення. Глибинне уявлення і поверхнева структура. Етимологія і реіфікація (матеріалізація абстрактного поняття). Бюрократичний жаргон і ефемізми (заміна небажаного слова більш приємним). Фреймінг (питання, що наштовхує на відповідь). Протиставлення і контекст. Визначення і контроль думок. Ярлики і категорії. Барометри мислення. Вміння формулювати питання. Типи запитань. Метод Сократа (сократівське опитування) як спосіб постановки питань. Лінійна послідовність для лінійних подій. Ієрархія, мережа. Блок-схеми. Майєвтика. Діалектика.. Метод записника Хефеле. Метод «Шість капелюхів мислення» Едварда де Боно. SWOT-аналіз як інструмент критичного мислення. Метод кейс-стаді (аналіз конкретних ситуацій). Метод ментальних карт (mind-mapping) як спосіб візуалізації мислення. Метод «Дерева рішень». Метод аналізу причин і наслідків (діаграма Ісікави). Метод «Мозковий штурм» і його модифікації. Методика PMI (Plus, Minus, Interesting) для всебічного аналізу ідей.

4. *Аргументація. Логічні судження.*

Аргументація: побудова, структура, оцінювання. Логічне і психологічне. Прагматизм и логіка. Індуктивні і дедуктивні судження. Лінійне упорядкування. Відмінність між істинністю і валідністю. Умовні судження. Комбінаторні судження. Сілогістичні судження. Судження в повсякденному житті. Оцінка сили аргументації. Мислення як перевірка гіпотез. Прийнятні і непротирічні посилки. Судження і раціоналізація. Психологія доводів. Відмінність між власною думкою, обґрунтованим судженням і фактом. Візуальна орієнтація. Як змінювати переконання. Пояснення, прогнозування, контроль. Самопрограмування. Інтуїція.

5. *Канали сприйняття інформації.*

Види каналів сприйняття інформації. Ефект дверного отвору Маніпуляції в медіа-просторі. Категорії джерел інформації. Ознаки оцінних суджень. Критичний аналіз отриманої інформації. Що можна робити з інформацією: аналіз, синтез, систематизація, оцінка та інтерпретація інформації. Логічні

помилки та когнітивні упередження в мисленні. Когнітивні спотворення. 4 причини виникнення: надлишок інформації, складність розуміння змісту, необхідність швидкої реакції, запам'ятовування.

6. Ефективна комунікація.

Сутність та значення ефективної комунікації. Зв'язок критичного мислення та комунікативних процесів. Основні принципи ефективної комунікації. Вербальні та невербальні засоби комунікації. Активне слухання як основа критичного сприйняття інформації. Постановка запитань у процесі комунікації. Аргументування та контраргументування в діалозі. Техніка ведення конструктивних дискусій. Дебати як форма розвитку критичного мислення. Управління емоціями під час комунікації. Виявлення маніпулятивних прийомів у комунікації. Техніки подолання когнітивних викривлень у процесі спілкування. Комунікаційні бар'єри та шляхи їх подолання. Вплив критичного мислення на прийняття рішень у груповій взаємодії. Етичні аспекти критичного мислення у професійній комунікації. Розвиток навичок переконливої комунікації у професійному та соціальному середовищі.

7. Процес прийняття управлінських рішень.

Прийняття розумних рішень. Структура прийняття рішення. Дескриптивні і прескриптивні процеси. Тенденція приймати бажане за дійсне. Капкан. Психологічна реактивність. Легкодумність. Схематизація прийняття рішення. Напрацювання альтернативних варіантів. Розрахунок рішення. Обов'язки і оцінки після прийняття рішення. Когнітивний дисонанс. Оцінка минувшим числом і передбачуваність. Структура задачі. Стадії рішення задачі. Інкубація. Інсайт здогадки. Наполегливість і планування. Аналіз мети і засобів. Рішення з кінця. Спрощення. Узагальнення і спеціалізація. Випадковий пошук, метод проб і помилок. Правила. Підказки. Метод ділення навпіл. Мозковий штурм. Протиріччя. Переформулювання задачі. Аналогії і метафори. Труднощі при рішенні задач: функціональна прив'язаність і трафаретне мислення. Введення в оману і не релевантна інформація. Механізація.

8. Латеральне мислення.

Ментальні моделі і латеральне мислення. Вертикальне та латеральне мислення: доповнення та поєднання. Методики творчості Едварда де Боно. Латеральні здвиги. Визначення творчості. Латеральне і вертикальне мислення. Чуттєвість, синергія і інтуїція. Інсайт і Інкубація. Мислення по аналогії. Стратегії творчого мислення. Перехід кількості в якість. Активізація пасивного знання. Проглядання візуального мислення. Основні принципи креативності, її значення у вирішенні глобальних викликів. Креативність та інновації. Суть креативного процесу: етапи та закономірності. Креативна особистість. Креативні індустрії. Креативна економіка. Креативний клас. Креативний простір. Техніка SCAMPER як спосіб пошуку альтернатив.

9. Сугестивні технології та ділове спілкування.

Сутність та особливості сугестивних технологій у діловому спілкуванні. Поняття сугестії як інструменту впливу на партнерів, клієнтів, колег. Основні види сугестивного впливу у професійному середовищі. Вербальні та невербальні техніки навіювання в переговорах, презентаціях, діловому

листуванні. Методи формування довіри та авторитету в професійному спілкуванні. Сугестія як засіб управління поведінкою співрозмовника у діловій взаємодії. Використання мовних конструкцій для підсилення впливу під час перемовин і прийняття рішень. Маніпулятивні техніки у діловій комунікації: розпізнавання та протидія. НЛП і методи прихованого переконання у сфері бізнес-комунікацій. Техніки управління увагою, емоціями та реакціями співрозмовників. Сугестивний вплив під час публічних виступів, презентацій проєктів, виступів перед партнерами. Роль критичного мислення у забезпеченні безпеки ділового спілкування. Етичні межі використання сугестивних технологій у професійному середовищі. Баланс між ефективністю комунікації та збереженням репутації. Сугестивні технології як інструмент побудови ділових відносин, формування позитивного іміджу компанії чи особистого бренду.

10. Вплив емоцій на критичне мислення підприємця.

Роль емоцій у процесах сприйняття, аналізу та прийняття рішень. Психологічні особливості впливу емоцій на мислення підприємця. Емоції як фактор викривлення логіки та об'єктивності суджень. Поняття когнітивних викривлень під впливом емоційних станів. Страх, тривога, азарт, ейфорія як емоції, що впливають на підприємницькі рішення. Взаємозв'язок емоційного інтелекту та критичного мислення. Техніки емоційної саморегуляції для збереження раціональності мислення. Методи нейтралізації емоційного впливу при прийнятті стратегічних рішень. Практичні інструменти критичного мислення для роботи зі стресовими ситуаціями в бізнесі. Роль самоусвідомлення в управлінні емоціями під час переговорів, виступів і кризових ситуацій. Баланс емоційності та раціональності як основа ефективного підприємницького мислення. Критичне мислення як запорука обґрунтованих і зважених рішень у підприємницькій діяльності. Формування навичок стійкості до маніпулятивних емоційних впливів у бізнес-комунікаціях. Значення розвитку емоційного інтелекту для професійного зростання підприємця.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. Що таке критичне мислення?
2. Назвіть основні етапи критичного мислення.
3. Яке основне призначення критичного мислення?
4. Що таке аналіз у процесі мислення?
5. Що таке синтез?
6. Який метод мислення заснований на пошуку схожості між явищами?
7. Визначення дедукції.
8. Визначення індукції.
9. Який метод критичного мислення базується на постановці питань?
10. Хто є автором методу «Шість капелюхів мислення»?
11. Для чого використовується SWOT-аналіз?

12. Що таке логічна помилка?
13. Яка логічна помилка називається «аргументом до особи»?
14. Для чого використовується метод кейс-стаді?
15. Що таке ментальна карта?
16. Для чого використовують діаграму Ісікави?
17. Що означає метод РМІ?
18. Назвіть елементи структури аргументу.
19. Що таке активне слухання?
20. Назвіть один приклад невербальної комунікації.
21. Для чого використовують техніку «мозковий штурм»?
22. Що таке дебати?
23. Що таке сугестія?
24. Визначення сугестивних технологій.
25. Для чого застосовуються сугестивні технології в діловому спілкуванні?
26. Що таке маніпуляція?
27. Що таке вербальна сугестія і як вона застосовується в діловому спілкуванні?
28. Що таке «риторичне запитання»?
29. Які елементи входять до вербальної комунікації?
30. Що таке когнітивне викривлення?
31. Для чого підприємцю критичне мислення?
32. Що таке емоційний інтелект?
33. Чому страх негативно впливає на мислення підприємця?
34. Що таке самоусвідомлення?
35. Для чого потрібна емоційна саморегуляція?
36. Що таке конструктивна дискусія?
37. Для чого застосовують аргументування у спілкуванні?
38. Що таке етична комунікація?
39. Що означає «управління емоціями»?
40. Для чого потрібен баланс між емоціями та раціональністю у підприємстві?
41. Що таке переконання у діловому спілкуванні?
42. Для чого підприємцю вміти виявляти маніпуляції?
43. Що таке когнітивне спотворення інформації?
44. Назвіть одну техніку уникнення маніпуляцій.
45. Що таке стратегічне рішення?
46. Що означає «емоційна стабільність» для підприємця?
47. Що таке імідж у діловому спілкуванні?
48. Назвіть один елемент професійного іміджу.
49. Що таке репутація у діловій сфері?
50. Що таке маніпулятивна комунікація?

Запитання другого рівня складності

1. Як індукція допомагає підприємцю ухвалювати рішення?
2. Чому SWOT-аналіз важливий для планування бізнесу?
3. Як можна застосувати метод ментальних карт у розробці бізнес-ідеї?
4. Наведіть приклад використання діаграми Ішікави для вирішення проблеми на підприємстві.
5. Як метод «Шість капелюхів мислення» допомагає уникати конфліктів у команді?
6. Як правильно сформулювати контраргумент у діловій суперечці?
7. Яку роль відіграє активне слухання у процесі переговорів?
8. Як невербальна комунікація може вплинути на результат переговорів?
9. Наведіть приклад логічної помилки у діловій комунікації.
10. Чому важливо виявляти когнітивні викривлення у процесі прийняття рішень?
11. Як застосувати метод кейс-стаді для аналізу проблем у компанії?
12. Як критичне мислення допомагає підприємцю уникнути помилкових рішень під емоційним впливом?
13. У чому полягає небезпека використання сугестивних технологій без урахування етики?
14. Як виявити прихований сугестивний вплив у переговорах?
15. Як підготовка до переговорів допомагає уникати нав'язливих сугестивних прийомів?
16. Чому важливо підприємцю мати розвинений емоційний інтелект?
17. Як страх може впливати на якість підприємницьких рішень?
18. Які методи можна застосувати для нейтралізації емоційного впливу на рішення?
19. Як правильне управління емоціями допомагає підприємцю в кризових ситуаціях?
20. Як критичне мислення допомагає протидіяти маніпуляціям у діловому спілкуванні?
21. Як застосувати техніку РМІ для оцінки нової бізнес-ідеї?
22. Чому важливо розрізняти переконання та маніпуляцію у переговорах?
23. Як баланс між емоційністю та раціональністю впливає на імідж підприємця?
24. Які наслідки може мати нехтування етичними нормами під час ділової комунікації?
25. Як критичне мислення допомагає ефективно вирішувати конфлікти?
26. Як когнітивні викривлення можуть вплинути на прийняття стратегічних рішень?
27. Чому важливо вміти ідентифікувати логічні помилки у виступах партнерів чи конкурентів?
28. Як підприємцю правильно реагувати на провокаційні запитання під час переговорів?

29. Як можна застосувати методи критичного мислення при плануванні особистої кар'єри підприємця?

30. Як розвиток критичного мислення впливає на довгостроковий успіх бізнесу?

Список рекомендованої літератури

1. Логіка та критичне мислення : посібник / Леонід Кравчук, Тарас Кадобний, Оксана Лабівка. - Тернопіль : ТНМУ. 2023. - 148 с.

2. Джозер О'Конор, Ієн Макдермотт. Системне мислення. Пошук неординарних творчих рішень / пер. з англ. Надія Сисюк. - Київ : Наш формат, 2018. - 240 с.

3. Євдокимов В. Практикум по розвитку критичного мислення. - Харків : Торнадо. 2002. - 144 с.

4. Іванов М. Рік особистої ефективності. Когнітивний інтелект. - Харків : Моноліт-Bizz, 2019. - 224 с.

5. Конверський А.Є. Критичне мислення : Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. - Київ : Центр навч. літ. 2020. - 344 с.

6. Пометун Є. Критичне мислення для всіх. - Київ : «Освіта», 2012. - 184 с.

7. Свідрук І.І. Креативний менеджмент. - Київ : ЦУЛ, 2016. - 224 с.

8. Тягло О.В. Критичне мислення: Навчальний посібник. - Харків : Основа. 2008. - 189 с.

4 ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

1. Предмет, метод і функції економічної теорії.

Становлення та розвиток економічної теорії як науки. Поняття економіки. Система економічних наук. Позитивна і нормативна економічна теорія. Об'єкт економічного дослідження. Поняття «виробництво», «обмін», «розподіл», «споживання». Суб'єкти економічних відносин. Предмет економічної теорії. Функції економічної теорії. Метод та засоби економічного дослідження. Метод абстракції в економічній теорії. Аналіз і синтез. Індукція і дедукція. Економічне моделювання. Метод порівнянь і аналогії. Математичні і статистичні методи. Роль практики, експерименту. Економічні закони та економічні категорії. Властивості економічних законів: об'єктивність, невичність. Види економічних законів. Економічна теорія та економічна політика.

2. Економічні потреби суспільства та економічні інтереси.

Економічні потреби суспільства. Різноманітність потреб та підходи до їх класифікації. Піраміда потреб Маслоу. Закон зростання потреб. Благо. Споживчі блага як засіб задоволення потреб. Безмежність потреб як стимул для виробництва. Економічні інтереси. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Значення інтересів та потреба їх поєднання.

3. Суспільне виробництво та його фактори.

Суспільне виробництво. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Первинне, вторинне і третинне виробництво. Історичні типи суспільного виробництва. Фактори виробництва: земля, праця, капітал, підприємницька здатність. Ресурси виробництва. Відтворювані і невідтворювані ресурси. Продуктивні сили. Предмети праці і засоби праці. Робоча сила. Праця. Суспільне виробництво як єдність продуктивних сил і виробничих відносин. Організаційно-економічні, соціально-економічні і техніко-економічні відносини. Спосіб виробництва. Технологічний спосіб виробництва. Еволюція технологічних способів виробництва. Продукт як результат процесу виробництва. Споживна вартість і вартість як дві властивості суспільного продукту. Необхідний та додатковий продукт. Ефективність використання факторів виробництва. Продуктивність праці, фондівіддача, матеріалівіддача, матеріаломісткість продукції.

4. Економічні відносини власності.

Економічний зміст власності. Привласненні та відчуження. Власність і виробництво. Об'єкти та суб'єкти власності. Право власності. Типи, види і форми власності. Еволюція відносин власності. Відносини власності в індустріально розвинутих країнах та країнах, що розвиваються. Приватна і суспільна власність. Інтелектуальна власність як особлива складова відносин власності. Роздержавлення та приватизація власності: сутність, принципи, форми та методи. Мала та велика приватизація. Приватизаційний майновий сертифікат. Власність в умовах сучасної України.

5. Економічна система суспільства.

Сутність економічної системи суспільства. Структурні елементи економічної системи. Формаційний і цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку. Типи економічних систем. Традиційна економічна система. Командно-адміністративна (планова) економічна система. Ринкова економічна система. Економічна система змішаного типу. Національні моделі економічних систем.

6. Форми організації суспільного виробництва та їх еволюція.

Форми організації суспільного виробництва: натуральна і товарна. Товарне виробництво, його риси, умови виникнення і існування. Типи товарного виробництва: просте і розвинуте (капіталістичне). Економічні переваги товарної форми організації господарства. Товар та його властивості. Споживна вартість і вартість товару. Мінова вартість. Рідкість товару. Конкретна і абстрактна праця. Двоїстий характер праці, втіленої в товар. Величина вартості товару. Суспільно необхідні витрати. Суспільно необхідний робочий час. Продуктивність та інтенсивність праці, їх вплив на величину вартості товару. Проста і складна праця. Теорії вартості. Закон вартості. Функції закону вартості.

7. Гроші у функціонуванні ринку.

Теоретичні концепції виникнення грошей: раціоналістична та еволюційна. Теорії грошей. Сутність грошей. Функції грошей: міра вартості, засіб обігу, засіб нагромадження, засіб платежу, світові гроші. Властивості

грошей. Види грошей. Форми грошей. Грошова система. Біметалізм, монометалізм. Повноцінні та неповноцінні гроші. Готівка. Безготівкові гроші. Паперові гроші. Замінники грошей. Білонна монета. Банкнота. Банківські депозити. Електронні гроші. Пластикові гроші. Закон грошового обігу. «Рівняння обміну» Фішера. Конвертованість грошей. Форми конвертованості валюти: повна (вільна) і часткова (обмежена). Неконвертована валюта. Гроші в Україні: історія і сучасність. Грошова реформа 1996 року.

8. Економічний механізм функціонування ринку.

Сутність і функції ринку. Ринкові відносини. Умови ефективного функціонування ринку. Економічний механізм ринку. Ринковий попит. Закон попиту. Крива попиту. Нецінові чинники попиту. Ринкова пропозиція. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Нецінові чинники пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ціна ринкової рівноваги. Встановлення ринкової рівноваги. Ринкова ціна. Явища дефіциту та надлишку товарів.

9. Види ринків та ринкова інфраструктура.

Національний ринок як система ринків. Класифікація ринків. Ринок товарів і послуг. Ринок природних ресурсів. Ринок праці. Фінансовий ринок. Ринок грошей. Ринок кредитів. Ринок капіталів. Ринок цінних паперів. Валютний ринок. Ринок інформації та науково-технічних розробок. Офіційний та тіньовий ринок. Особливості ціноутворення на окремих ринках. Поняття ринкової інфраструктури та її елементи. Підсистеми інфраструктури ринку. Функції інфраструктури ринку.

10. Формування доходів в ринковій економіці.

Сутність і види доходів. Підходи до з'ясування проблеми формування доходів у ринковій економіці. Марксистська і маржиналістська концепції розподілу доходів. Заробітна плата, її форми та системи. Погодинна і відрядна заробітна плата. Номінальна і реальна заробітна плата. Мінімальна заробітна плата. Теорії заробітної плати. Прибуток. Норма прибутку. Фактори, що впливають на норму прибутку. Функції прибутку. Бухгалтерський прибуток. Чистий прибуток. Позичковий процент. Позичковий капітал. Норма позичкового проценту та фактори, що її визначають. Номінальна і реальна ставка позичкового процента. Фактори, що впливають на ставку позичкового процента. Рента. Форми ренти: диференціальна, абсолютна, монопольна. Ціна землі. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

11. Підприємство та підприємництво в системі ринкових відносин.

Підприємство та його ознаки. Функції підприємства. Види підприємств. Підприємство та власність. Унітарні та корпоративні підприємства. Мале, середнє та велике підприємство. Підприємництво та його ознаки. Функції підприємництва. Принципи і передумови здійснення підприємницької діяльності. Види і форми підприємництва. Малий та великий бізнес. Капітал підприємства. Кругооборот і оборот капіталу підприємства. Стадії кругообороту капіталу. Виробничий та невиробничий капітал підприємства. Основний та оборотний капітал. Фізичний та моральний знос основного капіталу. Амортизація.

Орієнтовні запитання для фахового іспиту

Запитання першого рівня складності

1. Що таке економіка?
2. Що є об'єктом дослідження економічної теорії?
3. Що є предметом дослідження економічної теорії?
4. Що таке економічний закон?
5. Що таке економічні категорії?
6. Що таке потреба?
7. Суть закону зростання потреб.
8. Що таке благо?
9. Що таке економічний інтерес?
10. Що таке суспільне виробництво?
11. Що таке робоча сила?
12. Що таке засоби виробництва?
13. Що таке фактори виробництва?
14. Що таке продукт як економічна категорія?
15. Які властивості має продукт?
16. Що таке власність як економічна категорія?
17. Які існують типи власності?
18. Що таке роздержавлення?
19. Що таке приватизація?
20. Що таке економічна система суспільства?
21. Які є основні підходи до класифікації типів економічних систем?
22. Які існують основні типи економічних систем?
23. Що таке традиційна економічна система?
24. Що таке ринкова економічна система?
25. Що таке командно-адміністративна економічна система?
26. Які існують форми організації суспільного виробництва?
27. Які основні умови виникнення та розвитку товарного виробництва?
28. Що таке товарне виробництво?
29. Які основні типи товарного виробництва?
30. Що є основною економічною категорією товарного виробництва?
31. Що таке товар?
32. Які властивості має товар?
33. Що таке мінова вартість як економічна категорія?
34. Що таке гроші?
35. Які існують концепції виникнення грошей?
36. Які функції виконують гроші?
37. Що таке грошовий обіг?
38. Суть закону грошового обігу.
39. Що означає «конвертованість грошей»?
40. Які розрізняють форми конвертованість грошей?

41. Що таке ринок?
42. Які функції виконує ринок?
43. Що таке попит?
44. Суть закону попиту.
45. Що таке пропозиція?
46. Суть закону пропозиції.
47. Що таке ринкова рівновага?
48. Що таке ціна?
49. Що таке рівноважна ціна?
50. Що таке ринкова інфраструктура?
51. Які функції виконує ринкова інфраструктура?
52. Які підсистеми входять до складу ринкової інфраструктури?
53. Що таке дохід?
54. Що таке заробітна плата як економічна категорія?
55. Які форми має заробітна плата?
56. Що таке номінальна заробітна плата?
57. Що таке реальна заробітна плата?
58. Що таке позичковий процент?
59. Що таке диференціація доходів?
60. Що таке підприємство?
61. Які функції виконує підприємство в ринковій економіці?
62. У чому полягає сутність підприємництва?
63. Яка мета підприємницької діяльності?
64. Які розрізняють види підприємництва?
65. Що таке кругооборот капіталу підприємства?
66. Що таке оборот капіталу підприємства?
67. Що таке основний капітал підприємства?
68. Що таке оборотний капітал підприємства?
69. Які існують два види зносу виробничого капіталу підприємства?
70. У чому сутність амортизації основного капіталу?

Запитання другого рівня складності

1. Яка роль і місце економічної теорії в системі економічних наук?
2. Розкрийте зміст основних функцій економічної теорії.
3. З чим пов'язана безмежність людських потреб?
4. Яка відмінність між потребою та інтересом?
5. Охарактеризуйте класифікацію (ієрархію) потреб А. Маслоу.
6. Назвіть і поясніть основні ознаки сфери матеріального виробництва.
7. Назвіть і поясніть основні ознаки сфери нематеріального виробництва.
8. Назвіть і охарактеризуйте основні фактори виробництва.
9. У чому полягає відмінність понять «фактори виробництва» і «ресурси виробництва»?
10. Як відбулася історична еволюція відносин власності?
11. Охарактеризуйте види і форми приватного типу власності.

12. Охарактеризуйте види і форми суспільного типу власності.
13. У чому полягає різниця між такими процесами, як роздержавлення і приватизація?
14. Охарактеризуйте різні способи роздержавлення та способи приватизації.
15. Назвіть ряд умов для успішного проведення процесу приватизації в країні.
16. Які характерні риси та особливості має традиційна економічна система?
17. Які переваги і недоліки командно-адміністративної системи?
18. Назвіть і поясніть характерні риси ринкової економічної системи?
19. Назвіть та поясніть особливі риси змішаної економічної системи.
20. До якого типу відноситься економічна система сучасної України та які її основні риси?
21. Назвіть і поясніть причини (умови) переходу від натурального господарства до товарного виробництва.
22. Охарактеризуйте основні риси натуральної форми організації виробництва.
23. Які спільні риси і відмінності простого та розвинутого (капіталістичного) товарного виробництва?
24. Чим відрізняються економічні категорії «товар» і «продукт»?
25. У чому полягає двоїстий характер праці, втіленої в товарі?
26. Як зміни у продуктивності та інтенсивності праці впливають на величину вартості одиниці товару?
27. Поясніть сутність чотирьох форм вартості, визначених К. Марксом.
28. Що висунуло благородні метали (золото) на роль грошей?
29. Назвіть функції грошей та поясніть суть кожної.
30. Які валюти в світі є повністю конвертованими?
31. Назвіть та охарактеризуйте види ринків за різними класифікаціями.
32. Назвіть та охарактеризуйте умови функціонування ринку.
33. Який взаємозв'язок і різниця між поняттями «ринок грошей», «ринок капіталів», «кредитний ринок», «валютний ринок» та «ринок цінних паперів»?
34. Чим відрізняються потреба і попит?
35. Дайте визначення доходу у широкому та вузькому розумінні слова? Поясніть різницю.
36. Назвіть і охарактеризуйте форми і системи заробітної плати.
37. Назвіть причини нерівномірності розподілу доходів.
38. Поясніть, який вигляд має і що показує крива Лоренца?
39. Назвіть та охарактеризуйте види підприємств.
40. Назвіть та охарактеризуйте основні види підприємництва.
41. Яка роль підприємництва в економіці?
42. Проаналізуйте особливості кругообороту капіталу підприємства.
43. Охарактеризуйте стадії кругообороту капіталу підприємства.

44. Чим відрізняються основний та оборотний виробничий капітал підприємства?

45. У чому полягають відмінності між фізичним та моральним зносом виробничого капіталу?

Список рекомендованої літератури

1. Економічна теорія : навч. посіб. / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, О.С. Марченко та ін. ; за заг. ред. Л.С. Шевченко. – 2-ге вид. – Харків : Право, 2019. – 268 с.

2. Економічна теорія : навчальний посібник для студентів ВНЗ / М.Д. Романюк, О.І. Івасишин, Н.П. Репела, Я.І. Татунчак. – Рек. МОН. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2011. – 609 с.

3. Економічна теорія : підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – 450 с.

4. Економічна теорія : Політекономія : Навч. посіб. / В.М. Семененко [та ін.]. – 2-ге вид. доп. та перероб. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 428 с.

5. Економічна теорія : Політекономія : Підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – 9-те вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2014. – 710 с.

6. Ковбатюк М.В. Економічна теорія : навч. посібник / М.В. Ковбатюк, В.О. Шевчук. – Київ : КІВЦ, 2016. – 568 с.

7. Основи економічної теорії : Навчальний посібник / За заг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської. – Київ : Каравела, 2008. – 448 с.

8. Основи економічної теорії : Підручник / За науковою ред. проф. Федоренка В.Г. – 2-ге вид. перероблене і доповнене. – Київ : Алерта, 2007. – 519 с.

9. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. / А.В. Сірко. – Київ : «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.

10. Щетинін А.І. Політична економія. Підручник / А.І. Щетинін. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 480 с.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії,
ректор НТУ

Олександр ГРИЩУК

2025 р.

КРИТЕРІЇ

оцінювання здатності вступників до опанування освітньої програми на фаховому іспиті для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності D3 «Менеджмент» (освітньо-професійна програма «Бізнес-логістика»)

Структура оцінки фахового іспиту

Оцінка фахового іспиту складається з балів, виставлених фаховою атестаційною комісією в результаті перевірки письмової роботи вступника, виконаної ним на фаховому іспиті, за відповіді вступника на кожне з 14 запитань білета фахового іспиту.

Порядок оцінювання підготовленості вступників

Оцінку фахового іспиту визначають у такому порядку:

- 1) виставляють бали за відповіді на кожне запитання білета фахового іспиту виходячи із наведених нижче критеріїв оцінювання відповідей;
- 2) обчислюють оцінку фахового іспиту за шкалою 100–200 за формулою:

$$O = 100 + \sum_{i=1}^{14} B_i,$$

де B_i – кількість балів за відповідь на i -е запитання.

Відповіді у чернетці не перевіряють та до уваги не беруть.

Критерії оцінювання відповідей на запитання

Відповідь на кожне запитання першого рівня складності (запитання з першого по десяте, які передбачають вибір вступником правильного варіанта відповіді із наведених у білеті трьох варіантів відповіді, із яких тільки один правильний) оцінюють у 2 бали (якщо вибрано правильний варіант відповіді) або

0 балів (якщо вибрано неправильний варіант відповіді із запропонованих у білеті варіантів відповіді, або вибрано більше одного варіанта відповіді, або не вибрано жодного варіанта відповіді).

Відповідь на кожне запитання другого рівня складності (запитання з одинадцятого по чотирнадцяте, які передбачають надання вступником розгорнутої теоретичної відповіді) оцінюють балами від 0 до 20 виходячи із наведених у таблиці характеристик відповіді.

Кількість балів	Характеристика відповіді
16–20	<p>Повна, наведена у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту; демонструє здатність вступника вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання не менше ніж на 90 %.</p> <p>Відповідь оцінюють у 20 балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на запитання.</p>
11–15	<p>Досить повна, без суттєвих неточностей, наведена у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту; демонструє здатність вступника впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання на 70–90 %.</p>
6–10	<p>Не зовсім повна, із неточностями та окремими незначними помилками, наведена в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту, демонструє здатність вступника відтворювати основну інформацію відповідно до поставленого запитання.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання на 50–70 %.</p>
1–5	<p>Фрагментарна, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого запитання в обсязі програми фахового іспиту,</p>

	демонструє наявність у вступника утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на запитання менше ніж на 50 %.
0	Відповідь не надано або надана відповідь не відповідає поставленому запитанню.

Оцінку фахового іспиту від 100 до 119 балів вважають незадовільною.

Голова фахової атестаційної комісії
канд. екон. наук, професор

Тетяна СЕМЕНЧУК

20 травня 2025 р.

ДОДАТОК А
ФОРМА БІЛЕТА ФАХОВОГО ІСПИТУ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ФАХОВИЙ ІСПИТ

Освітній ступінь бакалавр

Спеціальність ДЗ «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Бізнес-логістика»

Білет № ____

Запитання I рівня складності

Запитання та варіанти відповідей	Позначення вступником вибраної відповіді
1. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
2. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
3. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
4. Текст запитання	
а) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
5. Текст запитання	

a) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
6. Текст запитання	
a) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
7. Текст запитання	
a) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
8. Текст запитання	
a) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
9. Текст запитання	
a) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	
10. Текст запитання	
a) варіант відповіді	
б) варіант відповіді	
в) варіант відповіді	

Запитання II рівня складності

11. Текст запитання

12. Текст запитання

13. Текст запитання

14. Текст запитання

Розглянуто та схвалено на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту управління, технологій та правових наук 29 травня 2025 року, протокол № 1.

Голова фахової атестаційної комісії